

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Syrjintäolettaja, ikä, palvelumaksu

Diaarinumero: 1xx/2016

Antopäivä: xx.xx.2017

Sairaudesta johtuen työkyvyttömyyseläkkeellä oleva hakija katsoi tulleensa syrjityksi, kun Finnair Oyj oli soveltanut häneen alle 65-vuotiaana eläkeläisenä erilaisia varauspalveluiden palvelumaksukäytäntöjä kuin yli 65-vuotiaaseen eläkeläiseen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että asiassa näytti vastaajan vastauksen perusteella olleen tosiasiallisesti kysymys siitä, että palvelujen hintoja koskeva informaatio oli ollut epäselvästi esillä. Vastaaja kertoi ryhtyneensä toimiin internet-palvelunsa kehittämiseksi niin, että varauspalveluja koskeva ohjeistus on selkeämpää ja erityismatkustajien lipunvaraus onnistuisi suoraan internetissä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, ettei hakija ollut esittänyt sellaista tavanomaisista käytännöistä poikkeavaa seikkaa, joka olisi antanut lautakunnalle perusteen olettaa vastaajan asettaneen hakijan erilaiseen asemaan suhteessa muihin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin henkilöihin nähden.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei syrjintäolettamaa ollut syntynyt ja hylkäsi hakijan hakemuksen.

(lainvoimainen)

Hakijan vaatimukset

Hakija on sairaudesta johtuen työkyvyttömyyseläkkeellä. Hakija katsoo Finnair Oyj:n syrjineen häntä, kun häneen alle 65-vuotiaana eläkeläisenä on sovellettu erilaisia varauspalveluiden palvelumaksukäytäntöjä kuin yli 65-vuotiaaseen eläkeläiseen.

Hakijan vaatimusten perusteet

Hakijan mukaan Finnair Oyj myy 65 vuotta täyttäneelle eläkeläiselle lipun netin kautta verkkopankkitunnuksilla, mutta alle 65-vuotias eläkeläinen joutuu soittamaan maksulliseen palvelunumeroon, maksamaan ylimääräisen palvelumaksun (palvelumaksu 20 e, puhelinkulut 3 e) ja maksutapana käy vain luottokortti.

Hakijan mukaan varauspalvelun käyttäminen muodostuu yli 65-vuotiaille eläkeläisille edullisemmaksi ja näin ollen Finnair Oyj asettaa eri-ikäiset eläkeläiset keskenään eriarvoiseen asemaan. Hakija katsoo, että myös ei-invalidien seniorilippuun oikeutettujen alle 65-vuotiaiden (esimerkiksi mielenterveyskuntoutujat) tulisi voida varata lippu samoin perustein kuin yli 65-vuotiaiden eläkeläisten.

Hakija pyytää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa tutkimaan Finnair Oyj:n menettelyn asianmukaisuuden. Hakija on nostanut syrjintäperusteena esiin vammaisuuden ja hänen

mukaansa kysymys on kohtuullisten mukautusten epäämisen arvioinnista. Hakija hakee uhkasakon asettamista päätöksen tehosteeksi, koska Finnair Oyj ei ole muuttanut käytäntöjään, vaan jatkaa syrjintää, vaikka yhdenvertaisuusvaltuutettu on jo ottanut asiasta yhteyttä yhtiöön.

Vastaajan vastaus

Vastaaja katsoo, että sen varauskäytäntö täyttää yhdenvertaisuusvaatimukset.

Vastaajan perustelut

Vastaaja kertoo, että toistaiseksi internet-varausjärjestelmässä on käytössä vain ikärajallisen 65+ Senior –lipun myynti, koska internet-myyntissä ei voida tarkistaa iän tavoin muita alennukseen oikeuttavia kriteereitä. Henkilöt, joilla on invaliditeetin vuoksi eläkekortti, voivat soittaa palvelupuhelnumeroon. Puhelinpalvelussa asiakas voi vastaajan mukaan maksaa myös debit-kortilla, eikä asiakkaalta peritä luottokorttilisämaksua. Vastaajan mukaan palvelunumerossa tehtäviin varauksiin palvelumaksu on yhtä suuri kuin nettivarauksissa.

Vastaaja on hakemuksen johdosta antamassaan lisäselvityksessä tuonut esiin, että se on aloittanut internet-sivujensa muokkauksen niin, että erityismatkustajien lipunvaraus onnistuisi suoraan internetissä ja puhelinpalvelun kautta vain vahvistettaisiin avun tarve. Tämän uudistuksen yhteydessä järjestelmää pyritään muuttamaan siten, että invaliditeetin vuoksi seniorihintoihin oikeutetut matkustajat voisivat jatkossa varata liput myös suoraan internet-sivulta. Lisäksi vastaaja kertoo tehneensä jo tässä vaiheessa sellaisia muutoksia internet-sivulle, että kaikkien erityismatkustajien yhteydenotto- ja varausmahdollisuudet ovat entistä paremmin näkyvissä ja ohjeet yksinkertaiset.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei syrjintäolettamaa ole syntynyt ja hylkää hakijan hakemuksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslain 4 §:n 4 momentin mukaan tavaroiden tai palvelujen tarjoajalla tarkoitetaan laissa sitä, joka ammattimaisesti tarjoaa tavaroita tai palveluja yleisesti saataville.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä esimerkiksi iän, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Välittömänä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan sitä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa. Syrjintä on yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Syrjintäoletaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan syrjintäoletama syntyy, jos vireillepanijan esittämien tai muiden asiaa käsiteltäessä esiin tulleiden seikkojen perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun. Ensisijaisesti vireillepanijan on esitettävä sellaista näyttöä tapahtumien kulusta tai muusta tosiseikastosta, jonka perusteella asiaa objektiivisesti arvioiden voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun. Pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riittäisi oletaman syntymiseen. (HE 19/2014 vp, s. 93)

Asiassa on kysymys siitä, onko hakija esittänyt sellaista näyttöä tosiseikastosta, jonka perusteella asiaa objektiivisesti arvioiden hänet voidaan katsoa asetetun vastaajan toimesta muiden henkilöiden kanssa eriarvoiseen asemaan.

Hakija on kertonut, että eri-ikäisiin eläkeläisiin sovelletaan Finnair Oyj:n varaupalveluissa erilaisia ehtoja, koska kaikki varaustavat eivät ole kaikkien henkilöiden käytettävissä ja siten palvelun varaaminen on alle 65-vuotiaille seniorilippuun oikeutetuille henkilöille kalliimpaa kuin yli 65-vuotiaille seniorilippuun oikeutetuille henkilöille.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että hakija on esittänyt palveluiden eriarvoisuudesta oletukseensa perustuvan väitteen, muttei ole kertonut itse käyttäneensä molempia palvelutapoja. Finnair Oyj on vastauksessaan selvittänyt, että hakijan käsitys alle 65-vuotiaiden palveluista perittävistä maksuista on virheellinen. Yhtiön mukaan varaustavasta riippumatta varauksesta peritään samansuuruinen maksu ja kaikissa varaustavoissa varauksen tekemiseen voi käyttää sekä pankki- että luottokorttia. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että eri ryhmille tarjottavien palveluiden ei tarvitse olla keskenään täysin yhdenmukaisia, vaan riittävää on, että henkilöitä ei aseteta palveluja tarjottaessa keskenään eriarvoiseen asemaan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että asiassa näyttää vastaajan vastauksen perusteella olleen tosiasiallisesti kysymys siitä, että palvelujen hintoja koskeva informaatio on ollut epäselvästi esillä. Vastaaja on kertonut ryhtyneensä toimiin internet-palvelunsa kehittämiseksi niin, että varaupalveluja koskeva ohjeistus on selkeämpää ja erityismatkustajien lipunvaraus onnistuisi suoraan internetissä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että hakija ei ole esittänyt sellaista tavanomaisista käytännöistä poikkeavaa seikkaa, joka antaisi lautakunnalle perusteen olettaa, että vastaaja on asettanut hakijan erilaiseen asemaan suhteessa muihin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin henkilöihin nähden.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei syrjintäolettamaa ole syntynyt ja hylkää hakijan hakemuksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Suomen perustuslaki (731/1999) 6 § 1 ja 2 mom.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2 § 1 mom., 4 § 4 mom., 8 §, 10 §, 13 §, 28 §

Muutoksenhaku

Liitteenä.